

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTI: DR. RÉVÉSZ IMRE. FŐMUNKATÁRS: DR. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Bibliai lexikon.

A mai időknek nemcsak anyagi, de szellemi termelésére is a szervezkedés és a racionalizálás nyomja rá a maga bélyegét. Ma már a tudományos munkának is olyan fejlett üzeme és olyan bonyolult technikája van, hogy megfelelő szervezeti és racionalizált munkafelosztás nélkül nagy tudományos alkotások létrejöttét szinte elképzelni sem tudjuk. A magyar protestáns tudományos és irodalmi szervezkedést is sokszor — de nem sok eredménnyel — sürgettük e lapok hasábjain és egyebütt.

A szervezkedési bölcseségnek azonban van egy igen nagy és körülbelül eredendő hiányossága. Az, amit a magyar közmondás nagy igazán így fejez ki: sok bába közt elvész a gyerek. A szervezkedés sokra képes, de nem pótolhatja az egyéni iniciatívát, még kevésbé az egyéni tehetséget és legkevésbé az egyénnek a munka és az ügy iránt érzett erkölcsi felelősségét. Innen van, hogy néha a leggyönyörűbben „beszervezett” akciók — tudományos és irodalmi téren is — egyszerre csak igen szépen megfenneklenek s azontúl minél kevesebbet hallatnak magukról, legföljebb annyit, hogy megint tartottak egy — ülést. Ott ellenben, ahol lehetőség, tetterő és felelősségérzet egy egyénben találkozik s ez az egy ember meg tudja kapni vállalkozásához a maga néhány nélkülözhetetlen és congenialis munkatársát: ma is, éppúgy, mint régen, a csodával határos dolgok lehetségesek.

Ilyen csodával határos dolognak tekintjük s már csak ezért is az Úr különös kegyelmi ajándékaként ünnepeljük a Czeglédy—Hamar—Kállay-féle Bibliai Lexikon megjelenését. Noha lapunk volt az első, amely az egyik legrégebb és legkiválóbb munkatársunk tollából rögtön a megjelenés után közölt méltatást erről a nagy-szerű vállalkozásról, súlyt helyezünk rá, hogy a tárgyra ismételten rátérjünk s ezen a vezetőhelyen is elmondjuk róla, ami szívünkön fekszik.

Czeglédy Sándort ez az alkotása akkor is a magyar szellem történetének protestáns irodalmi Atlas-ai — a Károlyi Gáspárok, a Szenczi Molnár Albertek, a Bod Péterek és a Szász

Károlyok — sorába emelné, hogyha eddigi rendkívüli mennyiségű és értékű munkássága nem emelte volna őt már régesrég oda. Az évtizedek óta sok kiválónál kiválóbb emberünk-től tervelt és előkészítgetett, de a kezdet kezdeténél tovább sohasem juthatott, pedig falat kenyérként szükséges nagy lexikoni vállalkozásból akkor lett végre valóság, amikor ő alájavetette a maga mesés munkabírású vállait. És e selekedte ezt nem egy tanári katedra enyhelyében, nem is a magyarigeni vagy a gönci esöndes parókián, hanem a 20,000 felé ballagó lélekszámú czeglédi ekklesiában, amelynek ezerdolgú, fáradhatatlan, jó egy pásztor! A magyar szellem hősi legendái, igaz legendái szaporodtak megint eggyel: a XX. századbeli czeglédi pásztor lexikoncsinálásával. Magasztaltassék érte a minden dicsőségnek Ura!

Ami szellemét, hitet és tudást ő és pompásan megválasztott nagyérdemű munkatársai a Lexikonba befektettek, külön részletes méltatást érdemelne, de ez inkább tudományos recenzióban van helyén. Itt csak általában hadd mondjunk el annyit, hogy a Lexikonnak mind tudományos megbízhatóságát, mind szilárdan pozitív hitbeli megalapozását, mind gyakorlati használhatóságát vitán felül állónak látjuk. Egyik nagy jelességként hadd emeljük ki külön is, hogy nemcsak a bibliai nevek, történetek és reáliák terén, de a biblia-i-theologiai fogalmakban is igen alapos és részletes kalauz és így sok tekintetben theologiai lexikont is pótol a gyakorlat emberei számára. A külső kiállítás szintén egyik legnagyobb dicsékedése lehet a Sylvester-nyomdának, amely e nagy mű — összes eddigi kiadványainak koronája — kiadásába ambició-jának, szakavatottságának és (nem mindenütt, de a Sylvesternél ez is természetes!) áldozatos, felelősségérző és a mai időkhöz képest szenteségesen vakmerő hitének legjavát fektette belé.

Fogadja-e már most a Bibliai Lexikont a mi magyar protestáns közönségünk, elsősorban lelkipásztori státusunk olyan érdeklődéssel, amelyet nemcsak megérdemel, de egyenesen megiskövel?

Egyelőre nem tudjuk. De egyet tudunk: azt, hogy a Bibliai Lexikon megléte most már

az utolsó, úgy-ahogyan elfogadható mentességét is megszünteti azoknak a lelkipásztoroknak, akik eddig bibliakör, vasárnapi iskola vezetésétől, sőt az önálló prédikációkészítéstől azért vonakodtak, mert — amint mondák — nincs hozzá megfelelő tanulmányi segédeszközük.

Pusztán ezért az egy okért is korszakalkotó.

R. I.

Keresztyén név és keresztyén valóság.

F. Varga Lajos esperesnek a debreceni egyházmegye közgyűlését megnyitó beszéde.

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Elnökségem Ő méltósága nevében is szívből köszöntve közgyűlésünk összes alkotó tagjait, jelzem, hogy most is bánatos húrokat kell pengetnem, mielőtt közgyűlésünket megnyitnám. Mult gyűlésünk óta végálmra szenderült dr. Dóczy Imre, egyházkerületünk középiskoláinak a felügyelője. Széles, nagyműveltségű, magasan kiváló klasszikus képzettségű, a dolgoknak mélyére látó, úgy írásban, mint élőszóban mindenkor élményszerű hatásokat szülő, ékes-tollú s ajakú, szinte páratlan kötelességtudó férfiú, valódi „Integer vitae, scelerisque purus“ költözött el benne közülünk. Bár nem élt egyházmegyénk kötelékében, már csak a személye iránt érzett nagyrabecsülés, tisztelet, szeretet is arra kötelez bennünket, hogy emlékét hív kegyelettel őrizzük idők-idejéig.

Aztán végálmra szenderült két nyugalmazott lelkész testvératyánkfia: Makay Lajos, egykor diakonissza-intézetünk vezető lelke, majd debreceni vallásitanító-lelkész, és Béltékny Lajos pocsaji volt rendes lelkész. Mindkettő csöndes, nemes lelkű, tiszta, szent törekvésű szolgálja volt az Úrnak. Méltók mindenképen, hogy emléküket örökítsük.

S eltávozott a küzdelmes földi világból a nyugalom csöndes hazájába ruszka Dobó Sándor, magyarországi református tanítótöbbségünknek a kimagasló vezére. Évtizedeken keresztül szóval, írással, lobogó lelkesedéssel küzdött tanítótöbbségünk anyagi és szellemi színvonalának emeléséért, tisztos, nemes, magaslatos hivatása illő honorálásaképen, köztársadalmi méltó elismerése —, megbecsüléséért. Buzgó törekvéseinek sikere nem egy maradandó alkotásban örzi emlékét. S bár egyházmegyénkkel semmi külső kötetlen nem fűzte is egybe, őrizzük meg mi is a törhetetlen kitartású, nagy, nemes szándékú férfiú emlékét. S részvétünkről értesítsük a boldogultak hátramaradott szeretetteit.

Nagytiszteletű és Méltóságos Közgyűlés!

Talán nem fogja senki valami nagyfokú banalitásnak venni részemről, ha az annyszor idézett s hallott közhellyel állítom, hogy „az élet egy nagy folyam“. S ha közülünk valaki, egy megmérhetetlenül messze, messze magasan kiemelkedő csúcsról, a kimondhatatlan távolságokat is átfogóan, tisztán, világosan szemlélő

tehetséggel fürkésző előtt láthatóvá lenne: hogy hordja méhében az idő az emberi élet egyes fázisait s hogyan fakadozik, hogyan buggyan föl egyszerre itt is, ott is ezer, meg ezer forrásocskából az életerő, s hogyan simulnak ezek egymásba, hogyan képeznek együttesen egy beláthatatlan partú nagy folyamot és ez a folyam a benne vívódó, habjain úszó, merülőző, sokszor kétségbeesetten jajgató, síró, gyötrődő, üvöltő millió, meg millió utasaival hogyan hőmpölyög szakadatlanul előre és előre, míg egyszer csak alázuhan... Hová?!... Vannak, akik azt állítják, hogy a végmegsemmisülés feneketlen örvényébe, a Nirvanába. Vannak viszont, akik azt tartják, és állítják, hogy az élet folyama abba az éjszakába tűnik el, amelyből épp úgy van fölvirradás és ébredés, mint az új, meg új biboros napkeltét előző éjszakából. Az előbbent tartják és állítják a természetbölcselek, a durva materialisták. Az utóbbit a természetfölöttiekben is rendíthetetlenül hívők s bizakodók. Én értem a természetbölcselek mindent megüresítő, sívár gondolkozását... Hiszen már kiindulási pontjuk vajmi sívár, vajmi diszusztiózus. Mert szerintök az ember nem egyéb, mint bizonyos számú idegek és izmok szervezete. Amint ezek az idegek és izmok — akár az idő tovaahaladtával, akár valaminemű ellentétes erő közbehatása folytán — kiélték magukat, feloszlik a test s minden további szerves funkciója megszűnik, s ezzel vége az egyéni életnek... örökre.

Nos, ha ez így van, akkor mért jött földünkre az Isten Fia, amaz Egyetlenegy, aki nyilván kijelenté: „Az én országom nem e világból való“. Ha a természetbölcselek vélekedése áll, akkor hasztalan jött földi világunkba az Atya szerelmese. Akkor nagy kár volt Őt annyi szenvedéssel s végül kínos kereszthalállal sújtani. Mert Ő azért jött, hogy abból a sívár, mindent megüresítő gondolkozásmódból, eszmekörből kiemelje az ember-világot s ezzel visszaállítsa rajta az Isten képét s arra a színvonalra juttassa, amelyben csak egy kevéssel kisebb az angyaloknál, de tisztesség koronája ékesíti halántékát. Igen! Ő ezért jött és ebbeli tisztét el is végezte híven. S ma már milliók és milliók telve vagyunk azzal a hittel, azzal a reménységgel, azzal a megingathatatlan meggyőződéssel, hogy mint Ő, a fejünk fölment az égbe, minket is fölvesz a dicsőségbe.

Ám, ha ezzel a hittel, reménységgel, meggyőződéssel vannak eltelve a keresztyének, hol van az ennek megfelelő élet, az az élet, amely aztán méltó is a Krisztus által övéi számára szerzett dicsőségre?! Kérdezik a keresztyénség életfolyamát szemlélők s afelett ítélezők. És igazuk van!... A szégyen és gyalázat pirja borítja orcáinkat, ha elgondoljuk: mit követett el a milliókat vágóhídra vitt keresztyénség a világégés idején, és mit cselekesznek még ma is a győzelmük mámorából még mindig ki nem ocsúdott keresztyén világhatalmasok. Nincs-é igaza annak az ifjú oroszoknak, aki nyilván megmondotta,

hogyan : „Az igazi oka mindennek, ami most történik : az európai emberiségben a keresztyénség elsoványodásával, kolosszális ürességek támadtak és ezekben a lelki barlangokban most minden összeomlik.“ Nem szégyen és gyalázat-e ránk keresztyénekre nézve az, hogy a távol Kelet művelt elemei megismerkedvén Krisztussal, azt mondják : „Igen! Krisztus kell nekünk, mert Ő valóban Megváltó. De a ti keresztyénségeteket ne kínáljátok nekünk. Az egy festett koporsó. Annál külön a mi ősi buddhizmusunk“. S nem szégyen és gyalázat reánk nézve az, hogy a hindu Mahatma Gandhi azt mondhatta rólunk keresztyénekéről : „Láttuk a fehér fajokat, amint újból négykézlábra ereszkedtek“!?... Ime a távol Kelet művelt pogány fia habozás nélkül hirdeti rólunk, hogy állattá süllyedtünk. Nem döbönt-e ez meg mindnyájunkat, akik mégis csak keresztyénekül tartjuk, mondjuk, s érezzük magunkat?!... És ha igen : nem arra köteleztetünk-e, hogy „keresztyénségünk“-et teljes „krisztusi“ szellemmel töltsük meg, s ne legyen „keresztyénség“-ünk megvetett még a pogányság előtt is, hanem a Krisztus lelke éljen bennünk, s szerezzon tisztességet minden vonatkozásban „keresztyénség“-ünknek.

Tagadhatatlan, hogy e tekintetben már hathatós jelenségek mutatkoznak itt is, amott is „keresztyén“ társadalmunkban. Különösen püspökeink gyönyörű, hozzájuk és keresztyénségükhöz teljesen illő harcot folytatnak. *Antal Géza*, a dunántúli atyafiak agilis püspöke külföldi, főleg holland összeköttetéseinél fogva, fejt ki hathatós munkásságot Isten országa érdekében. *Ravasz László*, a Dunamelléken letelepült atyáinkfiainak a püspöke, valami csodás szépen építgeti a „keresztyénség“ széthúzó elemei között az összekötő hidat. *Baltazár Dezső*, nekünk tiszántúliaknak, nagy tisztelettel, szeretettel övezett püspökünk, fáradhatatlan az igazán krisztusi eszmék, igazságok terjesztésében, mellette az evangélium vértjével, szeretetteljesen győz le a világ fiai részéről jövő mindennemű durva támadást.

Tömörüljünk minél áttörhetetlenebb falánszban az Ő, nekünk örömet és tisztességet, Urunk Jézusunknak az Atyával és Szentlélekkel egyetemben dicsőséget szerző személyük körül. S ennek jelenségeként köszöntsük mindhármójukat a legmelegebb szeretettel, s gyönyörű tevékenységükre Isten áldó kegyelmének buzgó kérésével.

Nagytiszteletű és Méltóságos Közgyűlés!

Nem lehet forróbb óhajításunk annál, hogy keresztyénségünk legyen só, amely megízesít, s legyen kovász, amely áthat üdvösségre formáló erejével közel s távol minden népeket.

Mi Krisztuséi voltunk, Krisztuséi vagyunk, s Krisztuséi leszünk mind örökkön örökké, s nem szűnünk meg lemosogatni a „keresztyénségünk“-re hozott s borított gyalázatot.

Elnöktársam Ő méltósága nevében is ismételtén szívből köszöntve mindnyájukat, a gyűlést megnyitom.

MEGBESZÉLÉS

A presbiteriumok titoktartásáról.

Fenti cím alatt a Sárospataki Református Lapok folyó évi 8-ik számában jelent meg egy nagyon figyelemreméltó cikk dr. Komjáthy Aladártól. Igen bölcsen mutat rá, hogy az egyházi életben igen sok zavar és kellemetlenség származik abból, hogy egyes presbiterek nyilvánosság elé viszik a presbiteriumban történeteket. Az nem követelhető, hogy a presbiterium minden tagja, akár személyi, akár anyagi ügyről van szó, egy véleményen legyen. Nem is volna ez egészséges állapot. Merthiszen éppen a különféle vélemények megvitatásából szűrődhetnek le a helyes, megfontolt megállapodás, határozat. Lehetetlen azonban, hogy ezek a különféle vélemények egyesek személyi vagy anyagi érdekeit ne érintsék. Ilyen esetekben a kisebbségben maradtak szinte jóleső érzéssel viszik ki a szót. Vagy adnak hozzá, vagy elvesznek belőle, hogy ezáltal jóbaráti érzelmeiknek kifejezést adjanak, esetleg népszerűségüket növeljék. Nagyon helyesen mutat rá dr. Komjáthy, hogy „akármilyen kis alaptökével dolgozó bank igazgatósága szigorúan megtartja a titkot, mennyivel inkább meg kell tartani azt a presbiteriumnak, nehogy egy rosszul értelmezett szó, vagy emberi gyarlóságból helytelenül beállított ügy felkavarja a gyülekezet rendjét és ellentétet szítson a gyülekezeti tagok között.“ A bankoknál üzleti érdek, a presbiteriumoknál pedig a sokkal fontosabb erkölcsi érdek követeli a titoktartást. Amde amíg az igazgatóságoknak módjuk van kiküszöbölni maguk közül az üzleti érdek ellen vétőt, addig a presbiteriumoknak nincs módjukban az erkölcsi érdekek veszélyeztetője ellen eljárni. Kívánatos volna, hogy a titoktartás elleni vétség a fegyelmi esetek közé kimondottan felvétetné, és pedig nemcsak a presbiteriumokra, de a bíróságokra nézve is.

Mindig nagy visszahatást keltett bennem, ha egyházi lapjaink közreadták, hogy egyik, vagy másik előkelőbb egyház presbiteriuma, valamely tisztségre kire szavazott. Legutóbb a Debreceni Protestáns Lap folyó évi 11-ik számában, a 89-ik lapon olvastam, hogy a debreceni egyház presbiteriuma a megüresedett lelkészi rendes zsinati tagságra Kolozsváry Kiss László debreceni lelkipásztorra, világi rendes tagságra Kálnoki Bedő Sándor em. gondnokra adta szavazatát. Honnan tudja ezt a nevezett lap szerkesztősége s mi célból közli? Bárhonnan tudja, titoktartás megsértése forog fenn. A cél pedig nem lehet más, mint a többi presbiteriumok befolyásolása. Igen óhajtható, hogy ezzel az eljárással hagyjanak fel egyházi lapjaink.

Ervényben levő egyházi törvényünk nem intézkedik a szavazatokról. De a szabályrendeletük úgy az egyházmegyéken, mint az egyházkerületen, a szavazatok titkos beszédése iránt

intézkednek s érvényteleneknek nyilvánítják a nyitott borítékban adott szavazatokat, ami azok titkos kezelését domborítja ki. Az átdolgozott I. tc. 89. §-a azonban már rendelkezéseket tartalmaz a szavazat kezelésére nézve. Kimondja ugyanis, hogy azt *zárt borítékban* kell az espereshez küldeni. Rendeli továbbá: „Ha a presbiterium a szavazata miként adására vonatkozó határozatát (veszedelmes magyarság) szabálytalanul, vagy *korteskedés*, erőszak, vagy fenyegetés hatása alatt hozta, a határozat ellen felelőbe lehet” stb. S vajjon nem minősíthető-e *korteskedésnek* az előkelőbb egyházak szavazatának hírlapi közzététele? S nem lehet-e megtámadni az ezek nyomán meghozott szavazatok érvényességét? De kétségtelenül rossz példa ez, a presbiterium titoktartására nézve is, ami mellett sajtóban, gyűléseken, törvényben egyáltalán küzdeni kell, mert ahhoz az egyházi életnek fontos erkölcsi érdekei fűződnek.

Vas Mihály.

*

A kérdést igen egyszerűen elvileg eldönti érvényben levő Egyházi Törvényünk, amelynek I. törvénycikke a 39. § 4. bekezdésében közismerten úgy rendelkezik, hogy „a presbiterium ülései nyilvánosak, de az elnökség, vagy a jelenlevők egyharmadának kívánatára zárt ülés tartandó.” Nyílt ülésben lefolyt tárgyalás és hozott határozat semmiféle címen és érdekből nem eshetik szerintem titoktartási kötelezettség alá. Ha tehát a titoktartás szüksége akármilyen okból is fennforog valamely ügy tárgyalásánál, eleve gondoskodni kell a zárt ülés tartásáról. De szerintem még a zárt ülésen hozott *határozat* sem tartható titok pecsétje alatt, merthízen azt is nyílt ülésben kell kihirdetni és jegyzőkönyvbe kell venni, a presbiterium jegyzőkönyve pedig már csak a fellebbezés jogánál fogva sem kezelhető titkos okmányként (I. tc. 45. §). Végül: ami a presbiteriumban lefolyt személyi szavazások eredményének nyilvános közlését illeti, ez régi szokás, amelynek helyes és célszerű voltáról lehet vitatkozni, de jogosságáról a fentiek alapján nem. Igen furesza is volna, hogyha a mi lapunk részéről titoksértés és korteskedésszámba menne a debreceni presbiterium olyan határozatainak a közlése, amelyeket a debreceni helyi lapok, sőt néha még a fővárosiak is, már másnap világgá közölnek.

Szerkesztő.

EBBŐL A VILÁGBÓL

Ne várjuk a készet!

Térül-fordul az ember, jobbra tekint, balra néz, mindenfelé komoly, sőt komor arcokat lát; ha meg jobban figyel, csupa keserűséget, panaszkodást hall. Ujságot sem szívesen vesz kézbe az ember, mert bármilyen irányú, pártállású napi, heti vagy folyóiratot kezd olvasni, az ötödik mondat bizonyosan csalás, sikkasztás,

lopás, rablás, gyilkosság, öngyilkosság, am mind az általános nyomorúság szüleménye.

A nagy *nincs* pedig éppen a most milliósá izmosodott Budapestet teszi legjobban koldussá. Avagy a Ferencvárosi Kiserdő Putrijai, az Augusztá, Zita, Valéria telepek deszka-barakjai, a téglagyári kemencék búvóhelyei, meg a többi nyomortanya talán a jólét szimbólumai?!...

Aki az általános *lecsúszást* akarja konstataálni friss adatokból: álljon szóba a volt népszámláló biztosokkal. A hivatalos titok megsértése nélkül elmondhatják, hogy a tömegszállásokon (Népszálló, menhelyek, magántanyák) tucatszámra van doktor úr, volt főszolgabíró, tisztviselő, vezető ember, nagybirtokos, kereskedő, katonatiszt, író, művész. (Ha nem volnánk szemérmes koldusok, ezeket az adatokat kellene a külföld elé tárni!!) Az ott összeírottak már majdnem teljesen lecsúsztak. Már csak az *állami teljes ellátás* (a fogház) van hátra.

Akik még libegnek, azok sincsenek sokkal jobb helyzetben. Hiszen a sok B- meg C-liszta, a létszámrendezés, a divatos leépítés, az üzemszűkítés, a fizetésleszállítás, munkanapok korlátozása egy sem arra való, hogy a helyzeten javítson, hanem mindnek a nyomán a nyomorúság fakad és izmosodik. Ezt csak a vak nem látja, vagy az, aki nem akarja látni.

Azok, akik még most vannak valahogyan, akik még tudnak lélegzetet venni, akiket a jelen még nem nyom annyira, hogy esetleg ne tudnának nyugodtan gondolni a jövőre és biztosítani akarják a mindennapi befalló harapást: hallgassanak a szép szóra és (hogy hivatalos stílusban mondjam), tegyék meg már most a szükséges intézkedést!

Nem ajánlok valami világrendítő, nagy-szabású akciót (a legtöbb fiaskóval végződött), nem biztatom az olvasót, hogy: *tömörüljünk, mert egyesülésben az erő*, hanem emlékeztetem arra a régi, de örökérvényű közmondásra: *Segíts magadon, Isten is megsegít!*... Ez a Valaki jó partner, bízhatunk benne!

Aki más-ra számít, nagyot fog csalódnai és plühre esik, mert a mai világban mindenki *segíteni* akar önmagán, nem hogy ő segítsen másokon. Csupa önzés az egész világ!... Ezért arra se építsünk, hogy: *Lesz még jó világ is!* Mert mi ezt a leendő jó világot úgy sem érzük meg, de meg *nem is lesz önmagától*, ha csak mi meg nem teremtjük!

Legyünk igazságosak: maga az ország annyira beteg, hogy a vezetőség az *egyes* emberrel nem ér rá foglalkozni. És utóvégre is: az államkassza nem arra való, hogy az *egyesekeket* szanalja. Ennél fogva akinek van rendes foglalkozása, munkája, találja ki: mit fog eszelekedni, dolgozni, munkálkodni, majd ha nyugdíjba kerül. Mert dolgozni azután is kell ám! Nem vagyunk olyan igen jó helyzetben, hogy (a nyomorékon kívül) munka nélkül élhessen valaki. (Hiszen ma is társadalmi jelszó: *munkát!*)

Minden hivatalnok (pap, tanító, tanár, jegyző, tisztviselő), művész, író, munkás, iparos stb. már most szerezzen be néhány méhcsaládot. Egy-két négyzetöl terület mindenütt akad. Beszerzés alig kerül pár pengőbe. Kaptárt magunk is készíthetünk. Legelő van: *Isten tereml elég virágot!*

Ha az alap megvan: *fejlesszük* lassanként annyira, hogy mikor hivatalunkból kicsöppe-nünk, legyen (a helyi viszonyokhoz képest) 20—50—100 méhcsaládunk: nem fog fejünk fájni a mindennapiért, mert családonként (még nem nagy szerencsével is) könnyen termelhetünk évi 20 klg. mézet. De *ha már jól értjük*, lehet családonként több is.

Tehát kedves sorstársaim: *ne várjuk a ké-szet, ne várjuk, hogy más segítsen rajtunk*, mert felkopik az állunk, hanem fogjunk hozzá már most és ha felvilágosítás, útbaigazításra van szükség, alulírott is, de az *Országos Magyar Méhészeti Egyesület* is (Budapest, IX., Üllői út 25. szám) szívesen (díjtalanul!), örömmel állunk rendelkezésre.

Az Isten szerelmére, ne húzzuk-halasszuk, fogjunk hozzá, míg nem késő.

Horváth E. János,
nyugdíjas, de méhész.

HÍRADÁS

A debreceni egyházmegye közgyűlése.

A debreceni református egyházmegye ta-vaszi közgyűlését e hó 9-én tartotta meg. A gyűlést alkotó tagok és a gyülekezetek képviselői csaknem teljes számban megjelentek. A hosszú tél után és a mindinkább szomorúbbá váló gazdasági helyzet miatt, ami egy-házi és iskolai életünket is hova-tovább meg-zilálja, az a vágy is vitte különösen a falvak ki-küldötteit, hogy valami biztatót halljanak az atyák ajkáról. Feszült érdeklődés előzte meg azért esperes atyánknak lapunkban teljes szö-vegében közölt megnyitóját. Jól esett a jelen-levőknek azt hallani belőle, hogy az árny-oldalak mellett fénypontok is vannak. Bizonyára — talán nem is soká — Isten szent Lelke a nagy sötétségben világosságot támaszt és a látóhatár tisztulni fog.

A gyűlés a jegyzői kar jól előkészített referádaiban gyorsan végzett a 67 pontból álló tárgysorozattal. Egy néhány helyről vallás-sérelmet jelentettek. Érthetetlen, hogy még egy-egy kisebb gyülekezetben is mennyire meg-fertőződött a közszellem a felekezeti torzsalko-dás miatt. Volnának pedig elsőbrendű puri-fikálni valóink is. Az emberi vakság elbizako-dottságában — úgy látszik — nem lát már semmi szent és tiszta dolgot a közéletben. — Fájdalmas volt hallani a levették foglalkoz-tatásával kapcsolatos panaszokat is igen sok helyről. Ez a nagyjelentőségű ifjúsági munka

igen sok surlódásra ad alkalmat majdnem minden gyülekezetben. Az egyházak már igen sokszor kifejezésre juttatták a világi hatósá-gok előtt, hogy amíg ez a munka erkölcsi erő-ket is meg akar mozgatni az ifjúság irányítá-sára, addig ennek kiindulópontja legyen min-dig a templom. A vasárnap legyen Istennek szentelt még a levente-egyesületben is. Minden más törekvés Moszkva malmára hajtja a vizet. De úgy látszik, a horizont sok helyütt még nem ért el idáig. Mennyi baj lesz ebből idővel! Éppen ezért mi csak húzzuk a vészharangokat.

A legtöbb felszólalásra adott okot a köz-ségi háztartásról szóló törvénytervezet igen odíózus, 45. §-a. Jó volt ezt minden oldalról megvilágítani. Juhász Nagy Sándor helyesen jellemezte burkolt szeparációnak e paragrafus ide becsempészését, nem is szólva arról, hogy ez autonomiánkat tiporná lábbal, ha meg-valósulna és szembehelyezkedne királyilag szen-tesített törvényeinkkel. Tűzzel játszó kéz írha-tott és eszelhetett ki ilyeneket. Jogos dolog minden erővel tiltakozni ellene.

A kisebb tárgyak közül a sok függő-kölesön jóváhagyását kérő pontok is nagyon beszédek voltak. Egyházaink a terheket nem bírják már. Nagyon közel van már itt-ott vagy az összeomlás veszedelme, vagy pedig a másik alternatíva: iskoláinkról fájdalommal lemondani, amitől óvja meg Isten minden egy-házunkat!

Vezetőségünkre kérjük Isten áldását és ajánljuk fel szolgálatainkat, hogy idejében el-háríthasson minden veszedelmet bölcsességük.

Ü. L.

HALOTTAINK

Id. Nagy Béla nyugalmazott dévaványai református tanító negyvenévi hűséges és ön-feláldozó tanítói munka után — melyből 32 évet a dévaványai református egyház szol-gálatában töltött el —, folyó hó 11-én, szom-baton délben fél 2 órakor, rövid szenvedés után, önzetlen munka tüzeiben égő áldásos földi életét, 67. esztendejében befejezte. Nemzedékeket nevelt fel református egyházunk és magyar hazánk iránti szeretetben. Hite, fajszeretete, puritán éle-te és nevelői munkája örök példaként ragyog előttünk. — Boldogok a halottak, akik az Úr-ban halnak meg mostantól fogva!

Dobó Sándor életrajza.

Dobó Sándor hajdúböszörményi ny. refor-mátus igazgató-tanító, a helyi tanítótanárság és az Alsószaboles—hajdúvidéki református egy-házmegyei tanítóegyesületnek, a Gönczy Egye-sületnek volt elnöke, az Országos Református Tanító-Egyesületnek elnöke, a Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetségének tb. elnöke, számos egyházmegyei és általános tanító-

egyesületnek tb. elnöke, vagy díszelnöke, született 1864 április 10-én Hajdúböszörményben, egyszerű, szegénysorsú szülőktől.

Tanítóul 1882-ben, szeptember 24-én alkalmazta a hajdúböszörményi református egyház, s működését október 22-én kezdte meg. Már ekkor megkezdte irodalmi működését, azt folytatta 1883-ban, mikor Büdszentmihályra választották meg. Büdszentmihályon négy évig működött.

Az 1887-ik évben Hajdúböszörményben választották meg, azóta ott működött nyugalmabavonulásáig. Rendes munkatársa volt már a Protestáns Néptanítónak, 1890-ben a Protestáns Tanítók Lapjának. 1891-ben a Protestáns Tanítók Lapját és a Magyar Protestáns Néptanítót egyesítette, átvette a szerkesztését és azóta — kevés idő kivételével — ő szerkesztette és adta ki Tanítók Lapja címmel. Ő volt tehát a legrégebb tanügyi lapszerkesztő hazánkban.

Cikkeinek száma sok ezerre megy, melyeket a kartársi, a tanügyi szereteten kívül mindig a leglángolóbb hazaszeretet vezérelt. Ez a hazaszeretet vezette tanításában, nevelésében, ez lelkesítette 1914-ben egyetlen fiát, ki kardját megcsokolva indult a szerbek ellen s már aug. 15-én Hajdú vármegyének első halottja lesz Sabácnál.

1895-ben önálló kötetet írt: A Magyar Népoktatásügy és a Néptanítók helyzete címen. Ez a könyv bátor hangja és reformtervei által egyszerre ismertté tette nevét mindazok előtt, kik a népnevelés szent ügyét méltányolni tudják.

Soha nem tartozott a konzervatív elemhez, de soha semmi csábítás nem tudta a szélső elemhez sem kapcsolni. Pedig volt reá alkalom. Az 1913-ik évben az Országos Szövetség elnökválasztásra készült. A hivatalos jelölt ellenjelöltje ő volt. Benedek Sándor akkori államtitkár tárgyalta vele. Egyhangú megválasztást helyezett kilátásba, ha felfogásának, programjának mérséklését kilátásba helyezi. Nem tette, de nem tette azt sem, hogy csatlakozzék a szociálista tanítói táborhoz.

Mint presbiter, egyházi és községi iskolaszéki tag mindenütt kiveszi a munkából a részét. Mint városi képviselő s vármegyei törvényhatósági bizottsági tag, előkelő szerepet vitt. Évek előtt alakította a Jótékonyági temetkezési egyesületet, melynek jövedelméből a hajdúböszörményi főgimnáziumnak, az EMKE-nek, a Dunántúli és Felsőmagyarországi Közművelődési Egyesületnek jelentékeny alapítványokat és segélyeket juttatott.

Az iparos ifjúságnak önképzőkört alakított és vezette. Tanítói otthon létesített, nyilvános történelmi felolvasásokat tartott, általában minden társadalmi akcióban részt vett. Az elesett hősök emlékszobor-bizottságának jegyzője és a hősök emléke megörökítésének tevékeny tényezője volt.

Irodalmi munkássága a tankönyvirásra is áterjedt. Kis nyelvtana több ezer példányban

jelent meg. Írt: Számtant, Természetrájzot, Földrajzot.

A Tanítók Országos Szövetségénél a beszervezést végezte. Alig van Nagymagyarországban megye, ahol tanítói gyűlésen valamikor meg ne jelent volna s nincs olyan tanító, ki a Dobó Sándor nevét ne ismerné és ne tisztelné. Kiválóságát a Magyar Tudományos Akadémia is elismerte, mikor a Wodianer-díjjal jutalmazta, az Alsószabolcs—hajdúvidéki egyházmegye pedig — nyugalomba vonulásakor — ezüst koszorúval tüntette ki.

Bár élete legvégéig az egyetemes magyar tanítóság érdekében munkálkodott és dolgozott, s hogy ezt minden magyar tanító elismerte, mutatja az az osztatlan szeretet, mellyel jellegre és felekezetre való tekintet nélkül a magyar tanítóság körülvette, élete legutóbbi éveit mégis inkább a kálvinista tanítóság hatalmas szervezetbe egyesítése és jóléti intézményei létesítése érdekében áldozta.

Az ORTE-üdülőházat Dobó Sándor nevééről nevezték el s sok-sok kálvinista tanító talált már ott enyhülést, pihenést.

A hajdúszoboszlói üres telken pedig megépült a gyógyház s 1929 július 1-re át is adatott rendeltetésének ünnepélyes keretek között.

Már az 1930. év elején gyöngéledett, betegeskedett. Az 1930 december 11-én tartott választmányi gyűlésen még részt vett, még ott fellobcogott a kialvó méces. De attól kezdve életerejé fogyott, élete hanyatlás volt. 1931 január végén tüdőgyulladást kapott. Több ízben állott be nála lobosodás. Teljesen legyengült, táplálkozni nem tudott. 1931 február 16-án este 10 óra 15 perckor a porsátor megszünt szenvedni. Egy nagy lélek felszállt a sóhajok szernyán az egek Urához meghallgatni az ítéletet: Jól vagyon, jó és hív szolgám!

KÜLÖNFÉLEK

Azok a lelkeszjellegű atyafiak, akik még nincsenek felszentelve a debreceni egyházmegyéből, jelentkezzenek F. Varga Lajos esperesnél, Nagyrábé.

A debreceni vallásoktatási bizottság határozatot hozott a nyár folyamán, hogy a vallás-tanító lelkészek a konfirmandus gyermekek szülői részére tartsanak értekezletet, melyen a szülők és a vallás-tanító kölcsönösen megismerve egymást, a gyermek vallásos nevelését intenzívebbé tehessek. Ezek az értekezletek a napokban mentek végbe s igazán örömmel volt megállapítható, hogy ha voltak is csoportok, ahol a szülők — nem tudni mi okból — távolmaradtak az értekezletről, a legtöbb értekezlet igen népes és gazdag gyümölcsözésű volt.

A szociális missziós testvérek kiképzése ügyében nagyjelentőségű határozatot hozott az órszentmiklósi Szeretetház intézőbizottsága. Kimondotta, hogy a testvérképző tanfolyamra

nemcsak lelkészárvékat, hanem szülei gondozás alatt levő lelkészleányokat s általában minden olyan jelentkező református leányt felvesz, aki belső indítást érez a Krisztus szolgálatára. — A nagyon szükséges és hasznos új szerv nevét reformátusabbnak és bibliaibbnak szeretnék.

A tiszacsécei gyülekezet Orosz Kálmán lelkészét tízéves tiszacsécei lelkézi szolgálata alkalmából szeretete és hálája tanubizonyosságául díszes paláttal és süveggel ajándékozta meg.

Egyházfenntartási alap. A győri református presbiterium nagyjelentőségű határozatot hozott, amikor elhatározta, hogy egyházfenntartási alapot létesít. Kimondotta a presbiterium, hogy minden 50 pengőn felüli Isten dicsőségére beérkezett adományt az egyházfenntartási alaphoz csatol. A cél az, hogy idővel olyan alap létesüljön, mely lehetővé teszi az adóterhek csökkentését.

Negyedik lelkézi állást szervez a nagyváradai egyházközség. A presbiterium most állapította meg a negyedik, a réti lelkézi állás díjlevelét.

Gyülekezeti ház építését mondotta ki az Őssi-télepen a nagyváradai presbiterium. E célra Sulyok István püspök 5000 Leit ajánlott fel.

Szerkesztőváltás. A Magyar Protestánsok Lapját az országos Bethlen Gábor Szövetség saját tulajdonába vette át. Főszerkesztő lesz Harsányi Zsolt, társszerkesztők lesznek Kemény Lajos evangélikus igazgató-lelkész és Szabó Imre református lelkész, segítőtárs dr. Szegedi István, irodalmi és művészeti rovatvezető Fabriczky Antal. A kiadásért felelős dr. Jetts Gyula ügyész. A lap dr. Laurentzy Vilmos felelős-szerkesztő irányításával kéthetenként jelenik meg. Reméljük, hogy a szerkesztőváltás egyúttal az ez esetben nagyon kívánatos szellemváltást is jelenti.

A kiskunhalasi Szilády-reálginázium tanári kara református, illetve protestáns ifjúság számára csendes napokat tartott. Ez idő alatt nem volt tanítás, hanem az egyházi főhatóság engedélyével és támogatásával az ifjúság tisztán lelki dolgokkal foglalkozott s résztvett a számára délelőtt és délután tartott összejöveteleken. A napok istentisztelettel kezdődtek. Az előadáshoz a tanulók is hozzászólhattak. Az összejöveteleken résztvett a tanári kar is. — Követésre igen ajánlatos példa!

A sárospataki református tanítóképző-intézetben az 1931—32. tanévre az I. osztályba 36 kifogástalan viseletű, jó tanuló vétetik fel. Az intézettel kapcsolatos internátusban lesz *ingyenes*, aki a teljes ellátásért (élelmezés, lakás, fűtés, világítás, mosás) semmit nem fizet, *háromnegyedsegélyes*, aki havi 10 P-t fizet, *félsegélyes*, aki havi 20 P-t, *negyedsegélyes*, aki havi 30 P-t és *teljesfizető*, aki havi 40 P-t fizet. *Folyamodni május 31-ig lehet.* Az érdeklődőknek a felvétel módozatairól felvilágosítást nyújt az intézet igazgatósága.

Sajtóhiba-igazítás. A lapunk mult számának e rovatában „A debreceni tanyavilág” stb. kezdetű hírünk szövegébe — amelyet már a szerkesztőség nem korrigálhatott — értelemzavaró vesszőhiba csúszott be. A legutolsó mondat ezen kezdő szavai: „Mert a szekta még az istengyűlölet közben is” helyesen így olvasandók: „Mert a szekta még az istengyűlölet közben is” i. i. az alatt is végzi a maga munkáját stb., stb.

TARTALOM: R. I.: Bibliai lexikon. — F. Varga Lajos: Keresztyén név és keresztyén valóság. — Megbeszélés: Vas Mihály: A presbiteriumok titoktartásáról. — Ebből a világból: Horváth E. János: Ne várjuk a készet. — Híradás: Ö. L.: A debreceni egyházmegye közgyűlése. — Halottaink. — Különlélek. — Hivatalos értesítés: Pályázati hirdetés.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől

974—1931. sz.

Pályázati hirdetés.

Pályázatot hirdetek a középszabolcsi egyházmegyébe kebeleztet *búj-i* református egyház lelkipásztori állására.

Javadalom:

1. Lakás kerttel 1355 □-öl területen.

2. Szántó, rét, szőlő 133 kat. hold 691 □-öl területen.

3. Stóla az egyházkerület szabályzata szerint.

A díjlevel hivatalos értéke 4300 P.

A javadalmi föld mindennemű adója és ártéri költségei a lelkész terhét képezik. Jelenleg mintegy 1000 P.

A lelkész semmiféle államsegélyt (kongrua, korpótlék, családi pótlék) nem élvez.

A lelkipásztori javadalmi földből 30 kis holdat (1200 □-ölével számítva) egyházhatósági engedéllyel holtanapjáig id. Andrassy Kálmán ny. lelkipásztor haszonélvez, az ő halála után pedig fia: ifj. Andrassy Kálmán, jelenleg téglási lelkipásztor, nyugalombavonulása esetén jogosítva lesz az 522—1925. évi egyházkerületi határozatban kijelölt 15 kis hold föld haszonélvezetére.

Megváltandók:

1. 1 darab tengerikás; 2. a lelkézi lakás padlásán záros lécrekeszték; 3. 8 darab folyósóablak; 4. 1 darab víztartó betonkád s a hozzávezető cső; 5. sertéskarám; 6. 16 darab díszfa; 7. 10 darab gyümölcsfa. Értékük megegyezés szerint.

Pályázati határidő: 1931 május 9. déli 12 óra.

Szabályszerűen felszerelt pályázati kérvények Porzolt István espereshez Újfehértóra küldendők.

Debrecen, 1931 április hó 14.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Laptulajdonos: **Dr. KUN BÉLA.**

Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATÓTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székelyvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve, 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő fűtőképeségű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1931-914

Legszebb ajándék!!

Dr. Révész Imre: **Imádkozó magyar** című imakönyve a református közönség számára.

	Pengo
Papírkötés, vörös metszéssel	1-20
Egészvásznon, vörös metszéssel	2-20
Párnázott, díszvásznon, vörösmetszéssel	4-50
Párnázott, valódi bőrkötés, aranymetszéssel, tokban	8-40

Konfirmációi ajándéku legalkalmasabb és a magyarországi legnagyobb egyházak által elismerésben részesített és állandóan vásárolt

Dr. Erdős Károly: **Az én vallásom** című kis könyve, ára . . . . . —'66
Harmadik, bővített kiadás. Eddig 38,000 példányban forog közkézben.

Legfinomabb celluloid kötésű, új énekeskönyvek, aranydíszítéssel 11—
Legkisebb, új énekeskönyvek, legfinomabb bibliapapíron nyomva, igen finom és rendkívül izléses bőrkötésben . . . . . 14—

Ezenkívül dísz-zsoltárokból és imakönyvekből óriási választék!

Dr. Halmi János: **Református keresztyén Kis Káté a Heidelbergi Káté alapján.** . . . . . 1—
Nagy István: **Debreceni konfirmációi Kis Káté** . . . . . —'20
Dr. Révész Imre: **Öntudatos hit** . . . . . —'60
Dr. Ferenczy Gyula: **Kálvinista Kis Káté** 1-60

Konfirmációi emléklap, egyszínű nyomás —'16
" " kétszínű nyomás —'12
" " négyszínű nyomás —'20

„MÉLIUSZ“
könyv-, zenemű-, papír- és írószerkereskedés
Debrecen, Ferenc József út 26.